

10. Arbejdsopgaverne og deres tilvejebringelse

10.1. Træffes der beslutning om iværksættelse af forsøgsordningen, vil det påhvile kriminalforsøgen at tilvejebringe de enkelte arbejdsopgaver og ved aftale med de pågældende institutioner fastlægge de nærmere vilkår for institutionernes medvirken i ordningen. Arbejdsgruppen har naturligvis ikke kunnet tage konkrete skridt med henblik på fremskaffelse af arbejdsopgaver. Arbejdsgruppen har imidlertid ment det hensigtsmæssigt at fremhæve nogle generelle synspunkter med hensyn til, hvilke typer af arbejdssteder der navnlig bør komme på tale under forsøgsordningen, og at søge at danne sig et indtryk af mulighederne for at tilvejebringe et tilstrækkeligt antal arbejdssteder inden for de pågældende områder

10.2. Det følger af forsøgsordningens lokale karakter, at arbejdsstederne fortrinsvis bør være beliggende i København eller Københavns omegn. Ved den konkrete anvisning af arbejdsopgaver bør der naturligvis lægges vægt på, at arbejdsstedet er i rimelig nærhed af den dømtes bopæl.

Spørgsmålet om, hvilke arbejdsopgaver der er egnede til at blive udført som samfundstjeneste, er omtalt i betænkningen om alternativer til frihedsstraf side 104-107 og i straffelovrådets høringsnotat af 2. oktober 1978. På linie med de her anførte synspunkter er det arbejdsgruppens opfattelse, at samfundstjeneste under forsøgsordningen alene bør bestå i varetagelsen af opgaver af assisterende karakter inden for offentlige eller offentligt støttede institutioner. Arbejdet bør i videst muligt omfang være tilrettelagt således, at den dømte indgår i et arbejdsmæssigt fællesskab med personer, som har fast tilknytning til det pågældende arbejdsområde. Mere fritstående arbejdsopgaver som f.eks. individuel hjemmehjælp til gamle og syge bør ikke være omfattet af ordningen. Vigtigt er det at fremhæve, at samfundstjeneste alene bør omfatte udækkede arbejdsopgaver, som ikke kan forventes løst på anden måde. Ordningen bør ikke lægge beslag på arbejdspladser som ellers ville være til rådighed for det almindelige arbejdsmarked.

På forhånd bør man nok regne med, at udbyttet af ordningen for de pågældende institutioner ofte vil være beskedent. Modtagelsen af den dømte og hans indpasning i

institutionens arbejde vil efter omstændighederne kræve en betydelig indsats. Ikke sjældent vil der opstå komplikationer og afbrydelser i arbejdets udførelse. Under alle omstændigheder vil der være klare begrænsninger ved en arbejdskraft, som kun er til rådighed i en kortere periode og kun i et fåtal af timer på enkelte dage i ugen. Alt i alt vil det nok være mest realistisk, hvis samfundstjeneste ikke primært betragtes som et arbejdsmæssigt tilskud til de institutioner, der deltager i ordningen, men i lige så høj grad ud fra den synsvinkel, at de pågældende institutioner ved at deltage i ordningen bidrager til en ny form for behandling af kriminelle.

På denne baggrund vil det formentlig være rigtigst, at man ved fremskaffelsen af arbejdssteder overvejende orienterer sig mod institutioner, som kan anvise konkrete arbejdsopgaver, der kan varetages af ikke-professionelle personer uden for den faste medarbejderstab, eller som har forudsætninger for at indpasse sådanne personer i løsningen af institutionens almindelige arbejdsopgaver. Deltagelse i konkrete projekter inden for rammerne af almennyttige foreninger, fritids- og ungdomsklubber vil være nærliggende som samfundstjeneste. Også i tilknytning til museer, teatre (frie teatergrupper), biblioteker, miljøarbejder og lignende vil der formentlig ofte foreligge en række praktisk betonedede arbejdsopgaver, som vil kunne indgå i ordningen. Det samme gælder inden for store institutioner som f.eks. hospitaler. Derimod bør der formentlig vises tilbageholdenhed over for egentligt omsorgsarbejde, som bringer den dømte i selvstændig kontakt med særligt svage klientgrupper som f.eks. plejehjemspatienter.

10.3. Det er vanskeligt på forhånd at bedømme, hvor stort et antal arbejdssteder der vil være behov for under forsøgsordningen. Arbejdsgruppen har ikke foretaget nogen nærmere undersøgelse til belysning af det forventede antal domme til samfundstjeneste. En sådan undersøgelse ville forudsætte en meget omfattende gennemgang af retspraksis og under alle omstændigheder være behæftet med betydelige usikkerhedsmomenter. Meget skønmæssigt antager arbejdsgruppen, at antallet af domme til samfundstjeneste inden for en 1-årig forsøgsperiode vil være af en størrelsesorden på omkring 200, og at afvik-